folklor/edebiyat, cilt:20, sayı:79, 2014/3

TÜRKİYE'DE DEĞİŞEN AİLE YAPISI: ILICA ŞEKER FABRİKASI ÖRNEĞİ

Nuray Karaca*

Giriş

Aile toplumsal grupların en doğalıdır. Hiçbir toplum aile olmadan varlığını gösteremez. Zaman zaman aileye uygulanan farklı uygulamalar onu ortadan kaldıramamış aksine daha da güçlendirmiştir. Bu konuda Rusya'dan göç eden Yahudilerin Filistin topraklarında kurdukları Kibbutz çiftliklerini, Sovyetlerdeki Kolhoz ve Çin Halk Cumhuriyet'inde yaşanan Komünler deneyimlerini örnek verilebiliriz. Kibbutzlarda çocukların bakımı ve eğitimi anne ve baba dışındaki bakıcılara bırakılmıştır. Metapelet denilen bu bakıcı eğiticiler, çocuklarla ayrı bir evdedirler. İş dönüşü anne ve babalar çocuklarını yanına alsalar da yatma vaktinde çocukları toplu bakım yerine götürmek zorundadırlar. Yaşanan sorunlarla 1950'lerden sonra çocukların gece evde kalması uygulamasına dönülmüştür. Yine Rusya'da 1927'de devrimden sonra bir deney başlatılmış boşanma ve evlenmeler kolaylaştırılmıştır. Birkaç çift bir çatı altında yaşayıp çocuklar ise yetiştirme yurduna gönderilmiştir. 1930'dan sonra deneyimin başarısızlığı sonucu çocuklar ailelerine geri edilmiş, boşanma zorlaştırılmış, aile kurumu yeniden diriltilmiştir. Çin'de de aile üzerine başlatılan bir uygulama 1961

* Doç.Dr. Atatürk Üniv. Edebiyat Fak. Sosyoloji Bölümü.

yılına kadar sürdürülebilmiştir. Deneyim başarısızlıkla sonuçlanmış ve aile düzenine geri dönülmüştür.* Bu uygulamalar aileyi ortadan kaldıramamış tam tersine ne kadar gerekli bir kurum olduğunu göstermiştir. Antropolojik ve etnolojik araştırmalar belirli bir aile tipi ortaya konulamadığını gösterse de aile çeşitli tanımlarda sosyal bir grup, sosyal bir birlik, sosyal bir örgüt, sosyal bir kurum olarak tanımlanmaktadır. Örneğin Murdock'a göre aile "ortak yerleşim, ekonomik işbirliği ve üreme ile karakterize olmuş sosyal gruptur. Kaff'a göre ise aile, çekirdek aile özelliğiyle az ya da çok devamlılık gösteren bir birliktir. Summuer ve Keller aileyi sosyal bir örgüt olarak kabul etmekte ve aileyi en az iki neslin bir arada bulunduğu kan bağıyla ifade edilen küçük sosyal bir örgüt olarak tanımlamaktadır.** Durkheim ise aileyi "kendilerini hakiki veya farazi olarak kandaş sayan ve aralarında cemiyetçe tanınmış karşılıklı haklar ve vazifeleri olan fertlerden mürekkep bir zümre olarak ifade eder."*** Fındıkoğlu aileyi yalnız erkek ve kadının birleşmesinden bir araya gelen bir birlikten daha fazla bir şey olarak düşünmeliyiz der. Ona göre aile bize birçok toplumsal ve hukuki kayıtların toplamından oluşmuş bir kurumu akla getirmektedir.****

Sosyolojinin önemli bir dalı olan aile sosyolojisinin gelişiminde Le Play'in etkisi büyüktür. Ona göre aile toplumun atomudur. Toplumda meydana gelen değişimler aileye yansır. 19. Yüzyıl Avrupa'sında cinsiyete dayanan evrimci aile teorisi geliştirilir. Buna göre ilk aile cinsel ilişkilere dayanan bir aile tipidir.***** Bundan evrim yoluyla bir kadının aynı anda birden fazla erkekle evlenmesi olan poliandry oluşmuştur. Bunu takiben bir erkeğin yine aynı anda birden fazla kadınla evlenmesi olan polijini, son aşamada ise bir erkeğin bir kadınla evlenmesi, monogomy sistemi oluşmuştur.****** Murdock'un yaptığı bir araştırmada ilkel kabilelerden 193 kabilede polijini üç kabilede de poliandry tipine rastlandığı ifade edilmiştir. Beals ve arkadaşları ise aile ilgili başka bir sınıflandırma yapmışlardır. Buna göre: yaygın aileler üç kategoriye ayrılır. Birincisi ilkel ailenin yayılması: Bu tip aile poligamy ve poliandry olarak ayrılır. İkincisi: Birleşmiş aile baba veya ana soyundan gelen iki veya daha fazla aileden ibarettir.******* Aile erkek soyuna dayanıyorsa kadını, erkeğin sosyal, kültürel, dini ve coğrafi çevresine dahil olur. Eğer çocuklar ana soyuna dayanıyorsa evlenen erkek kadının çevresine katılır.******** Üçüncü ise birleşmiş ailelerin zıttına klanların akrabalık sistemine dayanması durumudur. Ana soyundan ve baba soyundan olmak üzere akrabalık sistemi ikiye ayrılır. Ana ailesinde yalnız annenin tarafının akrabaları bulunur. Çocuk annesinin totemine bağlıdır. Babasıyla toplumsal bir akrabalığı bulunmaz.********* Baba ailesi ise anne ve babanın beraber oturduğu bu

* Bu çalışma Kayseri'de düzenlenen Ulusal Aile Sempozyumu'nda özet bildiri olarak sunulmuştur. Ö. Sayın, Aile Sosyolojisi, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir, 1990, s.23-25.
** G. İçli, Sosyal Sorunlar Çerçevesinde Kentsel Aile'de Aile İçi İlişkiler-Sivas İli Örneği, Yayınlanmamış Doktora Tezi, S. 3-4.
*** N. Sadak, Sosyoloji, Maarif Matbaası, Ankara, 1941, s. 99.
**** Z.F. Fındıkoğlu, "Türklerde Aile İçtimaiyatı", Aile Yazıları I, Der: Beylü Dikeçligil, Ahmet Çiğdem, Bilim serisi 5/1, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Ankara, 1990, s. 2.
***** O. Türkdoğan, Türkiye'de Köy Sosyolojisi, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2006.
****** N. Nirun, Sistematik Sosyoloji Yönünden Aile ve Kültür, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, sayı 73 Ankara, 1994, s.22
******* O. Türkdoğan, Türkiye'de Köy Sosyolojisi, s. 315.
******** N. Nirun, Sistematik Sosyoloji Yönünden Aile ve Kültür, s.23.
********* Z. Gökalp, Türk uygarlık Tarihi, Haz: Yusuf Çotuksöken, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 1991, s. 227.

aile modelinde kadın belli bir konuma sahiptir. Çocuklar üzerinde anne ve babanın hakkı eşittir.*

Evlenme çiftler arasında bazı görev ve imtiyazları kapsayan biçimsel bir kurallar sistemidir. Eş seçmede tabular vardır. Bu durum iki şekilde açığa çıkar. Eğer evlenecek insan eşini kendi grubun içinden değil, dışından seçerse exogamy yani dıştan evlenmedir.** Bu kural daha sonraları yakın akraba ile evlenme yasağı haline gelmiştir.*** Evlenecek insan eşini kendi grubundan seçerse endogamy yani içten evlenme söz konusudur.**** Bu durum bazı kapalı toplumlarda katı bir şekil alarak, kutsal kanın dışarıya karışmaması için en yakın akraba ile evlenme kuralına dönüşmüştür.***** Evlilik durumuna göre oluşan yasaklar toplumdan topluma göre değişmektedir. Sosyolojik açıdan aile ana erkil, baba erkil ve eşitlikçi olmak üzere incelenebilir. Toplumlar ekonomik ve teknolojik olarak geliştikçe aile de buna bağlı olarak bir alt aşamadan bir üst aşamaya geçmiştir. G. Childe'e göre avcılığı yapan erkek toplayıcılığı yapan kadın olduğundan zamanla kadın, bitkiler konusunda bilgi sahibi oldu ve neolitik çağda küçük bir toprak parçasında tahıl yetiştirmesini öğrendi. Bu etkinlikler, onda deneyim birikimini oluşturdu. Bütün bunlar kadını toplumda önemli konuma getirdi. Üretim sürecinde kadının önemli rol oynaması, onu toplumda da etkin konuma getirmiştir.****** Toplayıcılık ve avcılık döneminden çobanlığa, tarım düzenine geçilince kadın ve erkek arasındaki var olan iş bölümü son bulmuştur. Bu durum erkeğin statüsünü de değiştirmiştir. Ana egemenliği için ileri sürülen kuramlar baba egemenliği için de geçerlidir. Soy zincirinin babaya göre belirlenmesi ve üretimde erkeğin kadından daha önemli rol oynamasından kaynaklanır.******* Kapitalizm öncesi dönemde Batı Avrupa'da aile üretici bir birim olmuştur. Sanayileşmeyle birlikte üretim merkezli aile yapısı değişerek çağdaş toplumların aile tipi olan eşitlikçi aile yayılmaya başlamıştır.******** Ailede kadın erkek eşitliğine önem verilir. Bunu temsil eden çekirdek aile modern toplumların aile tipi olarak geniş aileye karşı bir alternatif oluşturmuştur. Ayrıca Ogburn'un ifadesiyle geleneksel geniş aile ile çekirdek aile arasında başka bir aile tipi vardır ki buna çözülen aile denmektedir. Çözülen aile endüstrileşen modern toplumlarda ailenin yok olduğunu savunanların ortaya koyduğu bir kavramdır. Bu aile karı koca ilişkilerini çok zayıf şekilde düzenler bu konuyla ilgili Pollak parçalanmış aile, tamamlanmamış aile diye kavramsallaştırma yapmıştır. Parçalanmış aile, çekirdek ailenin üyelerinin birinin yok olması sonucu oluşan ailedir. Tamamlanmamış aile ise çekirdek ailenin hiçbir zaman kurulmamış şeklidir.*********

Ülkemizde ise Cumhuriyet öncesi dönemde Türkiye'de aileyi bilimsel anlamda inceleyen çalışmalara pek rastlanmaz. Z. Gökalp ve Prens Sabahattin'in çalışmaları aile sosyolojisine duyulan ilginin ilk ipuçları olarak kabul edilebilir. Gökalp Durkheim'ın

* Z. Gökalp, a.g.e., s. 229.
** B. Gökçe, "Evlilik Grubuna Sosyolojik Yaklaşım", Aile Yazıları 4, s. 387.
*** H.Z. Ülken, Sosyoloji, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1966. s. 275.
**** B. Gökçe, "Evlilik Grubuna Sosyolojik Yaklaşım", Aile Yazıları 4, s. 387.
***** H.Z. Ülken, Sosyoloji, s. 275.
****** Ö. Sayın, Aile Sosyolojisi, s. 76
******* Ö. Sayın, a.g.e., s. 76.
******** A. Giddens, Sosyoloji, Çev: Ruhi Esengün-İsmail Öğretir, İhtar Yayıncılık, İstanbul, 1993, s. 118
********* E. Kongar, İzmir'de Kentsel Aile, Türk Sosyal Bilimler Derneği, Yayını, Ankara, 1972, s. 23.

etkisi ile Prens Sabahattin de Le Play'in etkisiyle aile konusuna eğilmişler ve onların sosyoloji anlayışları ile yorumlar yapmışlardır.* 1950'lerle Türkiye'nin yaşadığı hızlı bir değişim süreci, sosyoloji alanında da çalışma konularının toplumsal değişme ile ilgili olarak köy ve gecekondu aileye yönelmesine neden olmuştur. B. Boran, M.B. Kıray, İ. Yasa bu konuda ilk akla gelenlerdir. 1981- 1991 yılları arasında yapılan sosyoloji çalışmalarında aileyi temel alan çalışmalarda büyük bir artış kaydedilmiştir. Aile konusu tezlerde ilk sırada, makale ve tebliğler kategorisinde ise üçüncü sırada yer almıştır.**

Aile politikası uygulamalarına yönelik ilk somut adım, Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ile 1987 yılı programıyla atılmıştır. 1989 yılında aile Araştırma Kurumu'nun kurulmasıyla aile konusunun sosyal politikalar açısından önemi iyice açığa çıkmıştır. AAK'nun kurulmasıyla yapılan çalışmalarda aile bütün boyutlarıyla ele alınmıştır. Aile Araştırma Kurumu, "Aile Yazıları" ve "Sosyokültürel Değişim Sürecinde Türk Ailesi" gibi önemli çalışmalar ortaya koymuştur. Kurum, 2004 tarihinde 5256 sayılı yasa ile Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü olarak yeniden yapılandırılmıştır.*** Bütün bu yapılanmalar toplumun en önemli kurumu olan ailenin toplumdaki değişim sürecinde bütün boyutlarıyla ele alınması açısından önemli gelişmelerdir. Bu çalışmalar değişim sürecindeki toplumda ailenin değişimden nasıl etkilendiğini göstermesi açısından da dikkate alınması gerekir. Ailenin değişimlerden olumsuz etkilenmesi buhranlara neden olur. Toplumsal değişmenin buhransız olmasını sağlayan çözülmenin önüne geçen gerek yapı gerekse fonksiyon bakımından hem eski hem de yeni yapıdan farklı yönleri kurumlar, ilişkiler ve değerler ile fonksiyonları Kıray tampon mekanizmalar olarak tanımlar.**** Aileyi değişen bir toplum içinde makro düzeyde tampon mekanizma fonksiyonuna sahip bir kurum olarak ele alabiliriz. Doğal olarak değişen toplum içinde tek tampon mekanizma aile değildir. Fakat en önemlisi ailedir.

Gelişme düzeyi ne olursa olsun bir toplumun her an değişmekte olduğu kabul edilirse her toplumda mekanizmaların olduğu ortaya çıkar. Bu ise ailenin her toplumda mikro düzeydeki fonksiyonlarının yanında makro düzeyde de bir fonksiyon sahibi olduğu sonucuna ulaştırır. "Tampon mekanizma kavramı aileyi, sosyal yapı içinde çok yönlü bir etkileşim sonucu fonksiyon ve yapı değiştirerek toplumun bütünlüğünü ve kişinin güvenliğini sağlayan bir kurum olarak ele alır." Böyle bir kurum tek bir bir yapıya sahip değildir. Tampon kurum tanımı gereği de tek bir yapıya sahip olmadığı açıktır. "Toplumsal değişmeler sonunda tampon kurumlarda meydana gelen yapı değişmeleridir ki onlara tampon mekanizma fonksiyonlarını verir."***** Aile yönünden ampirik örneğini Kıray'ın Ereğli çalışmasında görmekteyiz. Kıray baba ile oğul arasındaki ilişki boyutunun değişmesinin ailenin içyapısını doğrudan doğruya etkilediğini ifade eder. Ereğli'de büyük aile %27,5 gibi küçük bir orana düşmesi baba-oğul ilişkilerinin değişmesi ile

* K. Canatan, E. Yıldırım, Aile Sosyolojisi, Açılım Kitap, İstanbul, 2009, s. 28.
** H.B. Kaçmazoğlu, 1960 Sonrasında Türkiye'de Yapılan Sosyoloji Çalışmalarına Genel Bir Bakış", Dünyada ve Türkiye'de Güncel Sosyolojik Gelişmeler, Sosyoloji Dergisi Yayınları III, Ankara, 1994, s. 53.
*** K. Canatan, E. Yıldırım, Aile Sosyolojisi, s. 30.
**** M.B. Kıray, Ereğli, Ağır Sanayiden Önce Bir Sahil Kasabası, Bağlam Yayınları, İstanbul, 2000, s. 20.
***** E. Kongar, "Türkiye'de Aile: Yapısı, Evrimi ve Bürokratik Örgütlerle İlişkileri, Aile Yazıları 2, Der: Beylü Dikeçligil, Ahmet Çiğdem, Bilim serisi 5/2, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Ankara, 1990, s. 86.

açıklanabilir. En çok laf edilen çatışma oğulun kiminle evleneceği ve nerede oturacağı sorunudur. Ayrı oturma isteği çatışma konusudur. Özellikle aynı mağazadan ya da imalattan geçiniyorlarsa gelirin ayrılması çatışmayı iyice körükler.* Ereğli'de derece derece değişme vardır. Tam çözülme hali görülmez. Toplum baba oğul dayanışmasının çözülmesi ile kaybettiği sosyal güvenirliliğin yerine ne koyacağını bilmemektedir. Bu endişe kız çocuğunun konumunu değiştirmiştir. Bir zamanlar kız evladın sadakati yerine kız evlat daha hayırlıdır kavramı ortaya çıkmıştır. Eski feodal ilişki biçimi olan baba otoritesi baba-oğul ilişkilerinin çözülmeye doğru gitmesi çok önemli fonksiyonların ifa edilememesine neden olur. Bunların başında ailenin güvenliğinin sağlanması gelir. Bu konuda ilk tampon mekanizma ev sahibi ve rantiye olmaktır. İnsan ilişkileri bakımından kız çocuğu değişen yeri ve yeniden yüklendiği sorumluluklarla güvenlik sağlayan diğer bir tampon mekanizmadır. ** Kıray'ın Ereğli'de tespit ettiği bu durum aslında şimdi Türkiye gerçeğidir. Çalışmamızda örneklemimizi oluşturan Ilıca Şeker Fabrikası lojmanlarındaki kadınlar, yaptığımız görüşmelerde kız çocuğuna daha fazla güvendiklerini ifade etmişlerdir. Bu nedenle aileler kız çocuklarının eğitimini çok önemsemektedirler. Öte yandan Weberyan bakışla statü toplumu oluşumuz, en kalıcı statü değişikliğinin eğitimle sağlandığı gerçeği ile anneler kızlarının özellikle üniversite eğitimini almalarını istemektedirler. Kızlarının okumalarından endişe duymayan aileler hem muhafazakâr hem de modern olunabileceğini anlatmaktadırlar. Yani görünen resim muhafazakâr modern görüntünün aileye yansımış şeklidir. Artık kırsalla kent arasında sıkışmış ne köylü ne de kentli aile görüntülerinin yerini kendilerini hem geleneksel hem de modern olarak yeniden üreten modern algılarla hayata bakan ve bunu günlük pratiklere yansıtan aileler söz konusudur. Bu tam da N. Göle'nin tanımladığı Batı dışı modernleşme ile anlattığı Batılı olmayan toplumların modernliği aktarma, resmetme, hatta yeniden besteleme biçimleridir. Yoksa modernliğin dışında kalmaları ya da karşı olmaları durumu değildir. Artık kadınlar yüksek eğitime ve İslamcı politikalara katılım yoluyla bireysel hedeflerini gerçekleştirmek için meşruiyet ve görünürlük kazanmıştır.*** Günümüzde liberal hareket politik kültürü besliyorsa İslamcı hareket de muhafazakâr değerler ile politik kültüre yansımaktadır. Modernliğin kültürel programı, medeni insanı, Batılılaşmış insanla eşitlemeye çalıştığı için bütün bir habitusun zorunlu olarak değişimine neden olmuştur. Bu alan vücut dilini, yeme içme adabını, toplumsallaşma ve yerleşim biçimlerini zevki, moda gibi pek çok pratiği kapsar. Aslında Batılı olana karşı İslami bir habitus'u bilinçli olarak yeniden yaratmak zor olandır. Son yıllarda çok fazla vurgulanan Müslüman İslamcı kimliğe geçiş habitus üzerindeki bu bilinçli çatışmayı zorunlu kılar.**** Bu nedenle İslami yaşam biçimiyle ilişkili ahlaki ve kültürel meseleler siyasal alanın içine girerek kız öğrencilerin üniversiteye gitmesi sorunu bir türlü aşılamaz. Özetle bunlar yeni ahlaki pratikleri ve İslami yaşam biçiminin simgelerle olan ilişkisini yansıtmaktadır. Bunun sonucunu kırsal bölgede yaşayan ailelerin kendilerini

*M.B. Kıray, Ereğli, Ağır Sanayiden Önce Bir Sahil Kasabası, s. 138.
** M.B. Kıray, a.g.e., s. 142.
*** N. Göle, İslam ve Modernlik Üzerine Melez Desenler, Metis Yayınları, İstanbul, 2000, s. 144.
**** N. Göle, a.g.e., s. 33.

muhafazakâr modernleşme imgesiyle sergileyen ve değişen modernlik deneyiminde gözlemlemek mümkündür.

Uygulama

Bu çalışma kırsal bir sanayileşmenin araştırma konusu olan Ilıca Şeker Fabrikası'ndaki survey esnasında elde edilen aile ile ilgili veriler üzerine bir incelemedir. Fabrikada 11 kadın 155 erkek olmak üzere toplam 166 kişiye anket uygulanmıştır.166 çalışanın katıldığı araştırmada, fabrikaya yakın olan fabrika çalışanlarının oturduğu lojmanlarda kadınlarla görüşme imkânı bulmamız az olan kadın sayısından kaynaklı bazı olumsuzlukların giderilmesi açısından önemlidir.

Ilıca Şeker Fabrikası merkeze yaklaşık 15 km. uzaklıktadır. Fabrika henüz özelleşmediği için fabrika çalışanlarının bir bölümü tayinle başka illerden gelmiştir. Çalışanlar için lojman imkânı vardır. Katılımcılar en fazla, 45-54 yaş aralığı ile 35-44 yaş aralığındadır. Katılımcıların %39,8'inin doğum yeri Erzurum ilçe, %36,7'sinin doğum yeri Erzurum il merkez, %11,4'ü ise başka illerden şeker fabrikasına tayin ile gelenlerdir. Fabrika çalışanları en fazla meslek lisesi ile düz lise mezunudur. Üst yönetim üniversite mezunudur. Katılımcılardan 12 bekâr, 149 evli, ikisi boşanmış, iki de dul vardır. Katılımcıların modern toplumun beklentilerine uygun olarak aile yapısı çekirdek ailedir. Akraba evliliği yapan 36 kişi, akraba evliliği yapmayan 123 kişidir. Katılımcılar ortalama üç çocuk sahibidir. Yaptığımız görüşmelerde kadınlar, iyi yaşam koşullarının ancak iyi bir eğitimle olacağına inanmaktalar. Bunun doğrudan ekonomiyle ilişkisine dikkat çekilerek rasyonel bir bakışla hayata baktıkları gözlemlenmiştir. Katılımcılarda çok çocukla mahrum edilmiş bir yaşam yerine az çocukla onlara daha iyi imkânlar sunma arzusu hâkimdir. Katılımcıların %59,6'sının kendine ait evi vardır. Çocukların küçük olduğu dönemlerde birikim yapabildiklerini, bu birikimi de Erzurum'da yaygın bir düşünce olan emlakta (güvence/tampon kurum) birikimlerini değerlendirme yoluna gittiklerini ifade etmişlerdir. Fabrikada görüşme yaptığımız çalışanların 30'u lojmanda, 41 kişi kirada, 95 kişi ise kendi evinde oturmaktadır**.** Katılımcıların % 30,7'sinin geliri 1501-2000, %38,6'sının geliri 1001-1500 arasında, %5,4'ünün geliri 2001-2500 arasındadır. Katılımcıların en büyük kaygısı fabrikanın özelleştirilme olasılığıdır. Özelleştirilme durumunda maaşlarının düşmesi onlar için alıştıkları yaşam standartlarının da düşmesi anlamına gelmektedir. Katılımcılar içinde üst düzey yöneticilerden başka şeker fabrikasının özelleştirilmesini isteyen yok.

Tablo 1: Katılımcıların çocuğunun kendisinden farklı yaşam tarzına sahip olmasını istemesine göre dağılımı

		n	%
Çocuğunuzun sizden farklı bir yaşam tarzına sahip olmasını ister misiniz?	Evet	104	62,7
	Hayır	48	28,9
	Cevap Vermeyen	14	8,4
	Toplam	166	100

Katılımcıların % 62,7'si çocuğunun kendinden farklı bir yaşam tarzına sahip olmasını istemektedir. Anne ve baba olarak çocuklarının kendi yaşam standartlarından daha iyi standartlarda yaşamalarını istemesi olağan bir eğilimdir.

Tablo 2: Katılımcıların çocuğunun ne şekilde evlilik yapmasını istemesine göre dağılımı

		n	%
Çocuğunuzun ne tür bir evlilik yapmasını istersiniz?	Görücü Usulü	81	48,8
	Flört	68	41,0
	Cevap Vermeyen	17	10,2
	Toplam	166	100

Katılımcıların %48,8'i çocuğunun görücü usulü evlilik yapmasını, % 41'i flört usulü evlilik yapmasını istemektedir. Çocuklarının eğitimleri sırasında kendilerine uygun biriyle flört ederek evlenmeyi geleneksel yaklaşıma sahip olan katılımcılar dahi uygun evlilik yapmak adına normalleştirmiştir. Görücü usulü ile evlilik yapılmasını uygun gören katılımcılar ise ailelerin bu sürece dâhil edilmesi ile kurulacak ailenin daha sağlam temellere oturacağına inanmaktadır.

Tablo 3: Katılımcıların kız çocuğunun il dışında üniversite okumasını isteme durumuna göre dağılımı

		N	%
Kız çocuğunuzun il dışında üniversite okumasını ister misiniz?	Evet	81	48,8
	Hayır	72	43,4
	Cevap Vermeyen	13	7,8
	Toplam	166	100

Yaygın bir kanaat olarak kırsalda ailelerin kız çocuklarının kendi bulundukları ilin dışında okumalarını istememe durumu günümüzde önemli bir boyutta kırılmıştır. Kırsalda artık kız çocuklarının değeri erkek çocuğu kadar önemlidir. Hatta katılımcılar Kıray'ın Ereğli çalışmasındaki değişime paralel olarak, erkek çocuğundan daha çok kız çocuklarının kendileri ile ilgilendiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca kız çocuklarının eğitimde başarılı olması ailenin kızıyla övünmesi onun sadece ev içinde anneye yardımcı olma konumunu da değiştirmiştir. Öyle ki artık aile içinde okuyan kız çocukları ev işlerinde zaman kaybetmek yerine o zamanı eğitimde harcaması gerekliliği yaygın bir kanaat olmuştur. Toplumumuzda kız çocukları kaderlerinin eğitimle değişebileceği örneklerini çoğalttıkça kız çocuğuna geleneksel yaklaşım içindeki olumsuz bakış açısı kırılmaktadır.

Tablo 4: Katılımcıların çocuğunun ileride kendisi ile aynı mesleği yapmasını isteme durumuna göre dağılımı

		n	%
Çocuğunuzun ileride sizinle aynı mesleği yapmasını ister misiniz?	Evet	22	13,3
	Hayır	**127**	76,5
	Cevap Vermeyen	17	10,2
	Toplam	166	100

Katılımcıların % 76,5'i ileride çocuklarının kendisi ile aynı mesleği yapmasını istememektedir. Üniversite mezunları üst düzey yetkililer aynı mesleği yapmalarını onaylamaktadır. Maaş durumu iyi olanlar dahi istememektedir. Bunun nedeni ise sosyal statülerindeki memnuniyetsizliklerinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 5: Katılımcıların aile ile ilgili önemli kararlar alırken aile büyüklerine danışma durumuna göre dağılımı

		n	%
Ailenizle ilgili önemli kararlar alırken aile büyüklerinize danışır mısınız?	Evet	133	80,1
	Hayır	29	17,5
	Cevap Vermeyen	4	2,4
	Toplam	166	100

Katılımcıların %80,1'i önemli kararlar alırken aile büyüklerine danışmaktadır. Fakat bu danışmanın geçmişte olduğu gibi büyüklerin verdiği karara doğrudan bir itaati barındırmadığını daha çok büyükleri kırmamak için yapıldığı ifade edilmiştir. Bu durum Kıray'ın Ereğli çalışmasında ifade ettiği gibi (feodelden moderne) toplumsal değişim süreci içindeki büyüklerin karar mekanizması olarak işlevlerinin azaldığı sonucuyla örtüşmektedir.

Tablo 6: Katılımcıların başı sıkışınca ilk önce kimden yardım aldığına göre dağılımı

		N	%
Başınız sıkışınca ilk önce kimden yardım alıyorsunuz?	Akraba	**119**	71,7
	Arkadaş	26	15,7
	Cevap Vermeyen	19	12,7
	Toplam	166	100

Katılımcıların %71,7'si başı sıkıştığında ilk önce akrabasından yardım almaktadır. Kana dayalı dayanışma biçimi hâkimdir. Aile şekli çekirdek, aile yapısı ise gelenekseldir. Ayrıca akraba ilişkileriyle kurulan ilişkiler, birincil türden ilişkilerdir. Dayanışma, fekârlık ve biz duygusu, insanların başı sıkıştığında ilk önce akrabalarına yönelmelerinin nedenidir.

Tablo 7: Katılımcıların çocuklarının eğitim düzeyi yükseldikçe dinsel vecibelerden uzaklaşacağına dair endişe taşıma durumuna göre dağılımı

		n	%
Çocuklarınızın eğitim düzeyi yükseldikçe dinsel vecibelerden uzaklaşacağına dair bir endişe taşıyor musunuz?	Evet	20	12,0
	Hayır	**143**	86,1
	Cevap Vermeyen	3	1,8
	Toplam	166	100

Katılımcıların %86,1'i çocuklarının eğitim seviyesi yükseldikçe dini vecibelerden uzaklaşacağına dair bir endişe taşımamaktadır. Böyle bir algılamanın din ile eğitim çatışma yaşıyor gibi bir yanlış anlamaya yol açacağını ifade etmişlerdir. Katılımcılar muhafazakâr modernleşmekten yana bir tavır sergilemiştir.

Tablo 8: Katılımcıların çocuğunun ileride büyük şehirde yaşaması durumunda geleneklerden uzaklaşacağına dair bir endişe taşıma durumuna göre dağılımı

		n	%
Çocuğunuzun ileride büyük şehirlerde yaşaması durumunda geleneklerden uzaklaşacağına dair bir endişeniz var mı?	Evet	55	33,1
	Hayır	106	63,9
	Cevap Vermeyen	5	3,0
	Toplam	166	100

Katılımcıların %33,1'i çocuklarının ileride büyük şehirde yaşaması durumunda geleneklerden uzaklaşacağına dair endişe taşımaktadır. Bu endişeler Durkheim'ın organik dayanışma dediği uzmanlaşma ve farklılaşmadan kaynaklanan, nüfus yoğunluğunun fazla olduğu yerlerde karşımıza çıkan özellikleri ile örtüşmektedir. Biz duygusu yerine ben duygusunun hakim olduğu bu topluluklarda bireysellik hakimdir. Geçmişi nostalji olarak algılama yaklaşımı geleneği sürdürmek yerine geleneğin bugündeki geleneksizliğini, dün içindeki anlama hapsederek sürekliliğini engellemiştir. Katılımcıların % 63,9'u ise çocuklarının ileride büyük şehirde yaşaması durumunda geleneklerden uzaklaşacağına dair endişe taşımamaktadır. Katılımcılara göre çocuklarını geleneklerine bağlı insanlar olarak yetiştirenlerin endişe duymamaları gerekir.

Tablo 9: Katılımcıların kızının başını kapatmasını isteme durumuna göre dağılımı

		N	%
Kızınızın başını kapatmasını ister misiniz?	Evet	140	84,3
	Hayır	13	7,8
	Cevap Vermeyen	13	7,8
	Toplam	166	100

Katılımcıların % 84,3'ü kızının başını kapatmasını istemektedir. Çünkü farklı bir modernlik olarak bizdeki modernlik kişinin hem modern hem de Müslüman olarak istediği şekilde yaşayabileceğini göstermiştir. Çevre Batılılaşmanın boyutunu merkezin koyduğu mesafeye göre belirlemiştir. Fakat artık çevre bu mesafeyi doğrudan kendisi ayarlayabiliyor. Böylece çevre merkezin dayattığı modernlikten uzaklaşarak kendi modernlik algısını yaratmıştır. Bunun sonucu kızının başındaki örtüsü Müslüman, modern ve eğitimli olmayı engelleyen bir örtü olmaktan çıkmıştır. Bu değişim, N. Göle'nin Batı-dışı modernlik kavramıyla açıkladığı modernliğin kendisini yeni bir okuma şeklidir (Göle, 2000).

Tablo 10: Katılımcılar için hayatta en önemli olana/değerli olana göre dağılımı

		n	%
Sizce hayatta bir insan için en önemli/değerli olan nedir?	Sivil/Ahlaki/Dini Değerler	**96**	57,8
	Siyasi Değerler	11	6,6
	Sağlık	46	27,7
	Ekonomik Çıkarlar	1	0,6
	Cevap Vermeyen	12	7,2
	Toplam	166	100

Katılımcıların % 57,8'i için hayatta bir insan için en önemli/değerli olan sivil/ahlaki/dini değerlerdir. Kırsal alanda yaşayan insanlar toplumu ekonomik akışkanlıktan değil kültür mobilitesinden hareketle açıklar. Kültürel yapı içinde değersel ilişki biçimleri insan ilişkilerini de belirler. Bu nedenle insan hayatı somut olgulardan değil soyut/etik üzerinden açıklanır ya da yargılanır. Etiğin kuşatıcılığı bireyi toplumda emeğiyle yüceltmek yerine toplumdaki değersel aktarımıyla yüceltir.

Kırsalın insanı muhafazakârdır. Fakat bu muhafazakârlık statükoculuk değildir. Geleneğin sürekliliğidir. Bu gelenekte merkezin belirlediği ilkelerin sürekliliği değildir. Merkezin dışarda bıraktığı değerlerin sürekliliğidir. Aynı kırsal/çevrenin muhafazakârlığı, dini ön plana çıkararak merkeze karşı özne olma mücadelesinde geleneğindeki başörtüsünün modern toplum algısında türbana dönüşüm süreci içinde hem inancından/geleneğinden kopmadan artık merkezde de var olma halidir. Kırsaldaki insanlar başörtü olayını siyasi olarak değil, inanç meselesi olarak algıladıkları için siyasetin bu konuyla olan meşguliyetini anlamakta zorluk çekiyorlar. İnsanların, "Müslüman olduğumuza göre çocuğumuz başını niye kapatmasın neden bu sorun?" Sorusunun altında şimdiye kadar yaşananların trajik komedi olduğunun anlatılması oldukça zor olsa gerek.

İl merkez doğumlularda ilçe merkez doğumlularda çocuklarının eğitim düzeyi yükseldikçe dinsel vecibelerden uzaklaşacaklarına dair bir endişe duymuyorlar. Böyle bir endişenin önceden var olduğunu fakat yeni siyasal ve kültürel yapılanmalarla bunların aşıldığını ifade etmişlerdir. Çalışmada başat değişken eğitimdir. Eğitim seviyesine fark etmeksizin katılımcılar farklı yaşam tarzlarını arzu etmekteler. Çocuklarının kendi yaşam tarzları gibi yaşamasını arzu edenler yine üniversite mezunu olan katılımcılardır.

Tablo 11: Eğitim Durumu ve Çocuğun Yaşam Tarzı

	Çocuğunuzun sizden farklı bir yaşam tarzına sahip olmasını ister misiniz?			Toplam
Eğitim Durumunuz?		Evet	Hayır	
	Okur-yazar	**100%**	0,0%	100%
	İlkokul mezunu	**64,3%**	35,7%	100%
	Ortaokul mezunu	**78,1%**	21,9%	100%
	Düz Lise	**61,3%**	38,7%	100%
	Meslek Lisesi	**78,0%**	22,0%	100%
	Meslek Yüksek Okulu	**70,0%**	30,0%	100%
	Üniversite mezunu	47,1%	**52,9%**	100%
Genel Toplam		69,4%	30,6%	100%

Sonuç Yerine

Farklı yaşam tarzı isteğinin ekonomik durumla yakından ilgisi vardır. Katılımcılar çocuklarının kendileri gibi kaygılarla yaşamalarını, sürekli bir şeylerden taviz vererek hayatı erteleyerek yaşamalarını istemiyorlar.

Üniversite mezunu olan katılımcıların % 64,7'si meslek yüksekokulu mezunlarının % 60'ı okurken gençlerin flört ederek evlenmelerinin yanlış olmadığını ifade etmişlerdir. Kendilerinin de bunları yaşamış olması olaya daha rasyonel bakmalarını sağlamaktadır. Eğitim seviyesi düştükçe geleneksel yaklaşımlar hâkimdir. En doğru evliliğin ailelerin işin içerisine girmesiyle olduğunu ifade ederek ilkokul ve ortaokul mezunu katılımcılar görücü usulü ile evliliği uygun bulmaktadırlar.

İlkokul mezunu katılımcıların %50'si, okur-yazarların %100'ü, ortaokul mezunu katılımcıların %54,5'i eğitim söz konusu olduğu zaman kızlarının il dışında üniversite okumalarına izin vereceklerini ifade etmişlerdir. Her kesim tarafından eğitim başat bir ögedir.

Genellikle katılımcıların eğilimi çocuklarının kendi yaptıkları mesleği yapmalarını istemiyorlar. Eğitim seviyesi düştükçe bu durum çok daha bariz bir şekilde ortaya çıkıyor. Okur -yazar %100 hayır derken, ilkokul mezununun %78,6'sı hayır demektedir. Üniversite mezunu katılımcıların %12,5'i aynı mesleği yapmasını uygun bulmaktadır.

Eğitim seviyesi fark etmeksizin önemli kararlar alınırken aile büyüklerine danışılmaktadır. Geleneksel yapı en çok aile içinde korunuyor.

Eğitim durumu ile çocukların eğitim düzeyi yükseldikçe dinsel vecibelerden uzaklaşacağına dair endişe taşıyıp taşımadıklarına baktığımızda ilkokul mezunu katılımcıların %78,9'u, üniversite mezunu katılımcıların %100'ü endişe taşımadığını belirtmiştir. Eğitim düzeyi arttıkça endişe azalıyor. Eski modernleşme endişeleri azalmıştır. Muhafazakâr modernleşme süreci insanlardaki endişeyi aşındırmıştır. Hem geleneğini, dinini yaşayıp hem de modern olunabiliniyor. Yerleşik kanı, modernleşmeye din engel değildir.

Eğitim durumu ile kızının başını kapatmasını isteme arasındaki ilişkiye baktığımızda;

Eğitim düzeyi fark etmeksizin, katılımcılar kızlarının başını kapatmasını istiyor. Üniversite mezunu katılımcıların %100'ü, meslek yüksekokulu mezunu katılımcıları % 88,9'u kızlarını başını kapatmasını istiyor. Eğitim düzeyi arttıkça kapanma oranı artıyor. Bunun Türkiye'nin özellikle 2002 sürecinden sonra girdiği siyasi yapılanmayla doğrudan ilişkisi vardır. Yapılan araştırmalar üniversitede okuyan kız öğrencilerinin başlarını kapatma oranının bu dönemden sonra arttığını göstermekte (Karaca, 2010). Eğitimli türbanlı modern genç kızlar kendilerine göre şekillendirdikleri modernlik algısı içinde din ile geleneği, din ile modernleşmeyi birbirine eklemleyerek süreci normalleştirmişlerdir.

Çalışmamızda üniversite mezunların % 66,7'si, meslek yüksekokul mezunu katılımcıların % 80'i, ilkokul mezunu katılımcıların %55,6'sı insan için hayatta en önemli şeyin değerler olduğunu ifade etmiştir. Eğitim seviyesi düşük katılımcılarda gelenek hakim iken eğitim seviyesi yükseldikçe muhafazakar modernleşme örüntüsü hakimdir.

Kırsalın modernlik algısı ile yaşadığı kaygıları, muhafazakâr modernleşme azaltmıştır. Eğitim seviyesi düşük katılımcılara geleneğin hakim olduğunun örneği evlenme çeşidinde kendini göstermektedir. İlkokul ve ortaokul mezunu katılımcılar evlilikte ailelerin işin içerisine girmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Ailelerin görüşleri doğrultusunda gerçekleşen görücü usulü ile evliliği uygun bulmaktadırlar. Eğitim düzeyi ne olursa olsun insanların başı sıkışınca ilkönce akrabalarından yardım isteme durumu kana dayalı aile ilişkilerin, insanlara güven duygusunu verdiğini gösteriyor.

Görüştüğümüz kadınlarda modernleşme bilinci hakim. Eşlerinden şikâyet etmeyen son derece özgüvenli hanımlar, kamuda çalışmanın getirisi olarak bürokrat ilişki biçimini yansıtıyor. Tayinle gelenlerin günlük yaşam ve pratikleri var olan kültürel ilişki biçimini değiştirmede önemli bir etkendir. Kadınların dışarıya açık oluşu modernleştirici kalıpları daha kolay benimsemelerini sağlıyor. Az çocuklu olmanın getirisi olarak kendilerine vakit ayıran kadınlar özne olmanın bilinciyle hareket ediyorlar. Çocukların doğayla ilişkisinde ancak özgürlük kazanacağını söyleyecek kadar da rasyoneller. Kadınlara göre çocuklar sanal alemde zaman geçirerek gerçeklik algısından uzaklaşıyor, doğayı bilmiyorlar. Kadınlar büyük şehirlerin modern, küçük şehirlerin geleneksel olduğunu belirtirken, modern kentlerin disipline edici olduğu konusunda rahatsızlıkları gözden kaçmamaktadır. Erkek dışarıda hayatın zorluklarını yaşadığı için rasyonel, kadınlar ise talep eden konumdadır. Görüştüğümüz kadınlar elişi yaparak ve yaptıkları elişleri bazen kendi aralarında değiş tokuş şeklinde, bazen de para karşılığı yaparak ev ekonomisine katkıda bulunuyorlar. Lojmanlardaki kadınlar domates, fasulye, turşu gibi pek çok ihtiyaçlarını bahçede yetiştirdikleri ürünlerden karşılamaktalar. Kadınlar üretime katkıda bulundukları zaman işe yaradıkları düşüncesinin kendilerini mutlu ettiğini anlatırken anlatılan emeğin kutsallığıydı. Kadınlar da erkekler gibi eğitimi çok önemsiyor. Kendileri okumadıkları için tek maaşla ayın sonunu zor getirdiklerini bu nedenle kızlarının okuyup iki maaşla daha rahat yaşamalarını arzu ediyorlar. Erkeklerin kadınların erkek çocuk doğurana kadar doğum yapmasını istemesi ailede erkek çocuğun hâlâ çok önemli olduğunu bize göstermektedir. Kadınlar evde otoritenin erkeklerde olduğunu kendilerinin özellikle erkek çocuklarla baba arasında idare edici konumda bulunduklarını ifade

ederken kadınlar tampon birey konumundadır. Değişen aile yapısında annenin, baba ile erkek çocuk arasında sürekli dengeleyici bir rol oynadığını Kıray Tampon "Birey" kavramıyla kavramsallaştırmıştır. Örneklemimiz günümüzde bu durumun değişmediğini göstermiştir. Ataerkil bir toplumda erkeğin önce kendi yetiştiği ailede sonra kendi kurduğu ailede değişmeyen ataerkil zihniyet, ailede annenin çocuklarla baba otoritesi arasındaki tampon işlevine süreklilik kazandırmıştır. Şu an yaşadıkları ülkeden memnun olduklarını kaygıları olsa da güvendiklerini belirten kadınlara göre toplumda başı açık da başı kapalı da rahat bir ortamda yaşıyor. Kimse bu durumu siyasileştirmezse sorun olmaz deniyor. Kadınlar hesapsızca harcama yapmak için ekonomik bağımsızlık istiyorlar. Ayrıca kadınlar beylerin önemli günleri hatırladıklarını, kendilerine hediyeler aldıklarını ayda bir kez dahi olsa sinema ve lokantaya gittiklerini belirtirken muhafazakâr modernliğin pratiğe yansımasının örneğini sergilemişlerdir.

KAYNAKÇA

A. **GİDDENS,** Sosyoloji, Çev: Ruhi Esengün-İsmail Öğretir, İhtar Yayıncılık, İstanbul, 1993.

B. **GÖKÇE, "**Evlilik Kurumuna Sosyolojik Yaklaşım", Aile Yazıları, (Derleyenler, Beylü Dikeçligil-Ahmet Çiğdem), Bilim Serisi 5/4. T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Ankara, 1990.

E. **KONGAR,** "Türkiye'de Aile: Yapısı, Evrimi ve Bürokratik Örgütlerle İlişkileri, Aile Yazıları 2, Der: Beylü Dikeçligil, Ahmet Çiğdem, Bilim serisi 5/2, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Ankara, 1990, s. 86.

E. **KONGAR,** İzmir'de Kentsel Aile, Türk Sosyal Bilimler Derneği Yayınları, Ankara, 1972.

F. **FINDIKOĞLU,** "Türklerde Aile İçtimaiyatı". Aile Yazıları I, Der: Beylü Dikeçligil, Ahmet Çiğdem, Bilim serisi 5/1, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Ankara, 1990.

G. İÇLİ, Sosyal Sorunlar Çerçevesinde Kentsel Ailede Aile İçi İlişkiler - Sivas İli Örneği, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sivas, 1994.

H.B. **KAÇMAZOĞLU,** 1960 Sonrasında Türkiye'de Yapılan Sosyoloji Çalışmalarına Genel Bir Bakış", Dünyada ve Türkiye'de Güncel Sosyolojik Gelişmeler, Sosyoloji Dergisi Yayınları III, Ankara, 1994, s. 53.

H.Z. ÜLKEN, Sosyoloji, Remzi Kitabevi, İstanbul,1966.

K. **CANATAN**, E. **YILDIRIM**, Aile Sosyolojisi, Açılım Kitap, İstanbul, 2009.

M.B. **KIRAY,** Ereğli, Ağır Sanayiden Önce Bir Sahil Kasabası, Bağlam Yayınları, İstanbul, 2000, s. 20.

N. **GÖLE,** İslam ve Modernlik Üzerine Melez Desenler, Metis Yayınları, İstanbul, 2000, s. 144.

N. **NİRUN,** Sistematik Sosyoloji Yönünden Aile ve Kültür, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Sayı 73, Ankara, 1994.

N. **SADAK,** Sosyoloji, Maarif Matbaası, Ankara, 1941.

O. **TÜRKDOĞAN,** Türkiye'de Köy Sosyolojisi, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2006.

Ö. **SAYIN,** Aile Sosyolojisi, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir, 1990.

Z. **GÖKALP,** Türk Uygarlığı Tarihi, Hazırlayan Yusuf Çotuksöken, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 1991.

Özet

TÜRKİYE'DE DEĞİŞEN AİLE YAPISI: ILICA ŞEKER FABRİKASI ÖRNEĞİ

Toplum sürekli, bir değişim içindedir. Sosyal değişme sürecinde kurumlar çözülme ve yeniden birleşme yaşarlar. Bu süreçte toplumsal bütünleşme gevşer ve gerginlikler ortaya çıkar. Bu durumdan etkilenen en önemli kurumlardan biri olan aile sosyal ilişkilerin en küçük ve en temel birimi olarak işlevleri, ilişki biçimleri ve ekonomik faaliyetleri ile farklılaşıp değişikliğe uğrar. Cumhuriyetle birlikte değişen toplumsal yapı, değişimin göstergesi olan kadının modernleşme süreci aynı zamanda ailenin de geleneksel yapıdan modern yapıya adapte olma sürecidir. Kıray, toplumsal değişme modeli olarak seçtiği feodal yapıdan modern yapıya geçişi örneklendirdiği Ereğli çalışmasında ailede meydana gelen değişimlerden bahsederken toplumda meydana gelen değişimlere bağlı olarak aile bireylerinin değişen rolleri ile birlikte toplumdaki yerleşik pek çok kanının da değiştiğini sergiler. Bu bağlamda çalışmamız hızlı bir değişim yaşayan toplumumuzda bundan en çok etkilenen ailenin kırsaldaki uzantısından (Ilıca Şeker Fabrikası çalışanlarının aileleri) hareketle dün ve bugün arasında yaşanan sosyokültürel sorunları sosyolojik bir perspektifle analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar kavramlar: Aile, toplum, değişim, muhafazakâr, modern, ataerkil, kırsal, kent

Abtract

CHANGING FAMILY STRUCTURE IN TURKEY: THE EXAMPLE OF ILICA SUGAR FACTORY

The society is always changing. In the process of social change, institutions experience dissociation and reunification. In this process, social integration loosens, and tension emerges. The family, one of the most important institutions influenced by this situation, differentiates and changes as the smallest and the most basic unit of the social relations with its functions, relation forms and economical activities. The changing social structure, the modernization process of the woman, which is the sign of the change, through the republic is also the process adaptation of family from traditional structure to modern one. While mentioning the changes in the family in his Ereğli study, which he has chosen model of social change and exemplified the transition from feudal structure to modern one, Kıray states that many fixed opinions in society also change along with the changing roles of family members depending upon the changes in the society.

With this regard, our study aims to analyse socio-cultural problems between present and past through a sociological perspective from the rural extension of the family (families of the workers in Ilıca Sugar Factory) influenced by the fast change in our society.

Key words: Society, family, change, conservative, modern, patriarchal, rural, urban.